

Sygn. akt I KZP 25/13

UCHWAŁA

Dnia 26 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Szewczyk (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Jacek Sobczak (sprawozdawca)

Protokolant Łukasz Majewski

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej – Beaty Mik
w sprawie P. B. i innych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 26 lutego 2014 r.,

przekazanego na podstawie art. 441 § 1 k.p.k.

przez Sąd Okręgowy w G.,

postanowieniem z dnia 15 października 2013 r.,

zagadnienia prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy:

„Czy sędzia zniesionego Sądu Rejonowego, przeniesiony na inne miejsce służbowe decyzją wydaną i podpisaną w zastępstwie Ministra Sprawiedliwości w trybie artykułu 75 § 2 pkt 1 i § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r.- Prawo o Urzędzie Sądów Powszechnych (Dz. U. 2012.427.j.t.) przez Sekretarza lub Podsekretarza Stanu, jest osobą nieuprawnioną do orzekania w sprawie, w rozumieniu artykułu 439 § 1 pkt 1 k.p.k.?”

podjął uchwałę:

udzielić odpowiedzi jak w uchwale pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie BSA-4110-4/13 (OSNKW 2014, z. 2, poz. 9).

UZASADNIENIE

Przedstawione zagadnienie prawne wyłoniło się na tle następującej sytuacji procesowej.

Dnia 21 grudnia 2012 r. do Sądu Rejonowego w S. wpłynął akt oskarżenia w sprawie VI Ds. .../12 sporządzony przez Prokuraturę Okręgową w G. Sąd Rejonowy w S. na podstawie §1 pkt 4 lit.b rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 października 2012 r. w sprawie zniesienia niektórych sądów rejonowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1121) został zniesiony z dniem 1 stycznia 2013 r. Zarządzeniem z dnia 31 grudnia 2012 r. sprawa została przekazana do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w M. Wydział VII Zamiejskowy w S., który to wydział utworzony został na podstawie § 3 pkt 8 lit. b rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2012 r. w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1223). Dnia 14 kwietnia 2013 r. przed Sądem Rejonowym w M. Wydział VII Zamiejskowy w S. zapadł wyrok w sprawie) przeciwko P. B. i innym. Z uwagi na wywiedzione przez strony apelacje sprawa wpłynęła do Sądu Okręgowego w G. Wydział IV Odwoławczy. Zarządzeniem z dnia 31 lipca 2013 r. skierowana została na rozprawę apelacyjną wyznaczoną na dzień 15 października 2013 r.

Tego dnia rozprawę odroczone, gdyż Sąd Okręgowy skierował na podstawie art. 441 § 1 k.p.k. do Sądu Najwyższego zagadnienie prawne, którego treść została zamieszczona na wstępie uchwały.

Z chwilą zniesienia Sądu Rejonowego w S. sędziowie tam orzekający, w tym także sędzia W. W., wyrokujący w niniejszej sprawie zostali przeniesieni decyzją Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 2012 r., na podstawie art. 72 § 2 pkt 1 i § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r.- Prawo o ustroju sądów powszechnych (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 427 ze zm.), na stanowisko służbowe sędziego Sądu Rejonowego w M. Decyzja ta została podpisana z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości przez podsekretarza stanu.

Jak podniesiono w uzasadnieniu pytania, pogląd zawarty w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2013 w sprawie o sygn. III CZP 46/13 nakazuje traktować taką decyzję (podpisaną przez podsekretarza stanu) jako

bezprawną, zaś sędzia na obszarze jurysdykcyjnym wskazanym taką decyzją nie może wykonywać władzy sądowniczej. Uchwała ta wskazuje, iż orzeczenia wydawane przez takiego sędziego (skład sądzący) są nieważne w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. Jednakże w przedmiotowej sprawie, jako sprawie karnej, ta uchwała - podjęta w sprawie cywilnej nie może mieć wprost zastosowania. Sąd karny zgodnie z treścią art. 8 § 1 k.p.k. jest samodzielny w orzekaniu i nie jest związany rozstrzygnięciem innego organu czy też sądu.

Z uwagi na wątpliwości co do treści uchwały Sądu Najwyższego (sygn. III CZP 46/13) Minister Sprawiedliwości dnia 14 października 2013 r. wystąpił do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o wyjaśnienie rozbieżności w stanowiskach Sądu Najwyższego w tej kwestii wynikających z uchwał 7 sędziów Sądu Najwyższego w sprawach o sygn. I KZP 23/08 i 24/08 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2012 r. w sprawie o sygn. SNO 47/11.

Stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 17 lipca 2013 r. poparła i zaakceptowała Krajowa Rada Sądownictwa w dniu 11 października 2013 r.

Wątpliwość sądu odwoławczego – jak podniesiono - rodzi ustalenie czy decyzja podjęta zgodnie z dyspozycją art. 75 § 2 pkt 1 i § 3 ustawy- Prawo o ustroju sądów powszechnych, podpisana przez podsekretarza stanu w miejsce Ministra Sprawiedliwości, jest decyzją z mocy prawa nieważną, a więc czy w przedmiotowej sprawie orzeczenie wydała osoba nieuprawniona.

W efekcie sąd pytający wnosi, aby Sąd Najwyższy rozstrzygnął, czy w przedmiotowej sprawie doszło do orzekania przez osobę do tego nieuprawnioną w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.

Prokurator Prokuratury Generalnej wniósł o odmowę podjęcia uchwały.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Pytanie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w G. spełnia wymogi określone w art. 441 § 1 k.p.k.

W doktrynie i orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że do wymogów takich należą:

- wyłonienie się zagadnienia prawnego przy rozpoznaniu środka odwoławczego przez sąd;

- wystąpienie istotnego problemu interpretacyjnego, związanego z wykładnią przepisu, który w praktyce sądowej jest rozbieżnie interpretowany, albo też przepisu sformułowanego wadliwie lub niejasno;
- zaistnienie potrzeby „zasadniczej wykładni ustawy”, czyli sytuacji, w której ów przepis umożliwia rozbieżne interpretacje, co byłoby niekorzystne dla funkcjonowania prawa w praktyce;
- związek między ustaleniami faktycznymi, dokonanymi w danej sprawie, a treścią pytania prawnego, przy czym wyjaśnienie wątpliwości interpretacyjnych musi być niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy (por. R.A. Stefański: *Instytucja pytań prawnych do Sądu Najwyższego w sprawach karnych*, Kraków 2001, s. 254-261, 352-371 i wskazane tam orzecznictwo).

Niniejsze rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego zostało zdeterminowane treścią uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie BSA-4110-4/13 w kwestii możliwości zastępstwa Ministra Sprawiedliwości przez sekretarza stanu lub podsekretarza stanu przy przenoszeniu sędziów na inne miejsca służbowe. Sąd Najwyższy w pełnym składzie podjął uchwałę zgodnie, z którą: **w wydaniu decyzji o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe na podstawie art. 75 § 3 w związku z art. 75 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (jedn.tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 427 ze zm.) Minister Sprawiedliwości nie może być zastąpiony przez sekretarza ani podsekretarza stanu. Wykładnia dokonana w uchwale wiąże od chwili jej podjęcia.**

Zgodnie z art. 61 § 6 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (t.j.: Dz. U. z 2013 r, poz. 499) uchwała pełnego składu Sądu Najwyższego ma moc zasady prawnej.

Nie wywołuje ona jednak skutków wstecznych.

Oznacza to, że decyzje o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe na wskazanej podstawie prawnej, wydane do dnia 28 stycznia 2014 r. przez sekretarza stanu bądź podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości - są skuteczne.

Nie ma zatem powodów do uznania, że orzeczenia sądowe zapadłe w składach z udziałem sędziów, których dotyczyły takie decyzje, dotknięte zostały bezwzględną przyczyną odwoławczą, określoną w art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.

Mając na uwadze powyższe – uzasadnione jest udzielenie Sądowi Okręgowemu odpowiedzi w formie uchwały o treści tożsamej z uchwałą pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2014 r.

Z powyższych względów uchwalono jak wyżej.